

Ds. Dirk Postma

Sy joernaal

Ds. Dirk Postma se “*Joernaal*” is een van sy belangrikste skriftelike nalatenskappe.

Ds. Postma het die dagboek begin op die dag dat hy afskeid geneem het van die gemeente Zwolle in Nederland. Die Sinodale Kommissie van die Christelike Afgeskeie Gereformeerde Kerk het hom benoem om na die ZAR te reis. Hy moes gereeld aan die Kommissie rapporteer oor sy werksaamhede. Sy dagboek het hom gehelp om die Rapporte op te stel. Vandag is hierdie dagboek van 249 bladsye een van die unieke stukke wat in die Argief van die Gereformeerde Kerke in Potchefstroom bewaar word.

Twintig maande nadat ds. Postma sy dagboek begin het, was die boek waarin hy sy inskrywings gemaak het, reeds vol geskryf. Hy was teen hierdie tyd ’n predikant van die Gereformeerde Kerk in Suid-Afrika. Dit was nie meer vir hom nodig om aan die Sinodale Kommissie te rapporteer nie, maar hy het steeds aantekeninge bly maak. Hierdie aantekeninge het ongelukkig nie vir ons behoue gebly nie. In September 1873 het ds. Postma die aantekeninge verbrand, omdat hy dit as “eeue Opschrijving van eigengeregtigheid” beskou het. ’n Aantal van die inskrywings oor sy familie en plekke wat hy besoek het, is in ’n “*Memoriaal*” van 38 bladsye opgeneem.

’n Mens leer ds. Postma in sy Joernaal ken as iemand wat in die geloof sy vaderland verlaat en ter wille van die verkondiging van die Evangelie na ’n vreemde land vertrek het.

Geroepe dienaar

Ds. Postma het sterk geroepe gevoel om die Woord te bedien. Die geestelike nood van mense het hom geweldig aangegryp. Sy liefde het gebrand vir die uitbreiding van God se koninkryk onder die swartmense van Afrika en sy stamverwante uit Europa.

Ds. Postma het geen geleentheid verby laat gaan om die Woord te verkondig nie. Op sy reis per skip uit Nederland na Suid-Afrika het hy by die kaptein toestemming gekry om soggens en saans godsdiensoefeninge te hou. Al was dit vir hom swaar dat daar so weinig belangstelling in die godsdien was, het dit hom nie verhoed om sy werk gereeld te doen nie. Tydens die reis het hy ongeveer 20 Psalms en feitlik die hele Evangelie van Matthéüs behandel. Daar is ook ’n koerantjie op die skip uitgegee waarin hy ’n bydrae “voor de eeuwigheid” gemaak het.

Na die lang en vermoeiende reis op die see, was dit vir ds. Postma ’n groot vreugde om weer die Woord in ’n gemeente te kon verkondig. Oor Sondag 18 Julie 1858 het hy geskryf “Deze dag was voor mij heerlijk.” Die dag was vir hom só aangenaam, omdat hy die dag drie keer gepreek het.

Hy het nie net prediking geniet nie, maar Woordverkondiging onder alle omstandighede. Nadat hy by geleentheid ’n gesprek gevoer het met iemand wat nog in sonde geleef het, het hy in sy dagboek opgemerk dat sulke werk waarlik spys vir mens se siel was. Die bevrediging wat hy daaruit gekry het, het vergoed vir al die luukse wat hy moes prysgee deur die ontwikkelde Nederland te verlaat. Om die Woord aan siekes te bring, het hom ’n genoegdoening verskaf wat hy nie in woorde kon uitdruk nie.

Ds. Postma het ’n besondere werkywer gehad. Die feit dat hy met die stigting van die Gereformeerde Kerke die enigste predikant was, het beteken dat hy duisende kilometer moes aflê

om die Woord oral te bedien. Van sy eerste 162 weke in die bediening van die Gereformeerde Kerke, was hy 117 weke op reis! Dit het 13 togte ingesluit wat gewissel het van 'n week tot 20 weke.

Suidelike Afrika

Met ds. Postma se vertrek uit Nederland, het hy nie geweet wat vir hom aan die suidpunt van Afrika sou wag nie. As voorsorgmaatreël het hy vir hom 'n rewolwer uit Nederland saamgebring, maar nadat hy opgemerk het dat die toestand nie so gevaarlik was nie, het hy die vuurwapen aan pres. M.W. Pretorius oorhandig.

Daar het geleentheid opgeduik waartydens 'n rewolwer miskien tog nuttig sou gewees het. Nie lank nadat hy van sy rewolwer ontslae geraak het nie, was hy op 'n geleentheid onderweg na die Marico-distrik. 'n Leeu het in die pad verskyn, maar die man wat ds. Postma begelei het, het die leeu verwilder deur sy sweep te klap! Die predikant uit Europa se pad het verskeie kere daarna weer met leeus gekruis.

Dit was nie alleen Afrika se diere wat gevaar ingehou het nie. Selfs die paaie (of gebrek aan paaie) het dit gevaarlik gemaak om te reis. Op 'n keer het die wa waarop ds. Postma en sy vrou deur die Vrystaat gereis het, omgeslaan. Die reisigers het gelukkig net met skrape aan die arms en bene van die ongeluk afgekóm.

Afrika se natuurskoon het ook nie ongesiens by ds. Postma verbygegaan nie. By verskillende geleentheid het hy veral Natal se skoonheid besing. Die Umgeni-waterval het hy as "Verbazingwekkend, voorwaar!" beskryf. As waarnemer van die natuur het hy onderweg van Natal na die Vrystaat opgemerk dat die strome in Natal van links na regs voor hom gevloei het en in die Vrystaat van regs na links.

In Afrika moes ds. Postma nuwe gewoontes aanleer. Dit was vir hom vreemd dat die inwoners aan die Kaap 'n dag koud genoem het, maar dat dit nie eens nodig was om 'n vuur te maak nie. Die vrugte aan die suidpunt van Afrika was vir hom iets besonder. Die lemoene, suurlemoene, nartjies en druiwe het hom getref.

Bekende persone

Ds. Postma het baie gereis. Gedurende hierdie reise het hy verskillende mense ontmoet. In sy dagboek vind ons die name van 'n hele aantal bekendes uit die Suid-Afrikaanse geskiedenis.

Kort na sy aankoms in die ZAR het ds. Postma M.W. Pretorius ontmoet. Na die ontmoeting het hy 'n Statebybel aan die president gestuur saam met 'n begeleidende brief. In die brief het hy verskoning gemaak dat hy nie 'n 'prachtband' aan hom kon stuur nie. Ds. Postma het afskrifte van Psalm 119 : 105 en Psalm 106 in die Bybel saamgestuur.

President Pretorius het op sy beurt ds. Postma die volgende dag besoek. Daarna het die President 'n erediens bygewoon waar ds. Postma voorgegaan het.

Nog 'n bekende persoon van wie mens in die Joernaal lees, was ds. Dirk van der Hoff. Alhoewel daar aanvanklik 'n hartlike vriendskap ontstaan het, het die stigting van die Gereformeerde Kerke meegehelp dat die vriendskap nie van lange duur was nie.

Ds. Postma het ook die bekende ds. A. Murray van Bloemfontein ontmoet. Selfs voordat ds. Postma in die ZAR aangekom het, het ds. Murray met hom kontak gemaak met die oog op 'n beroep na die Vrystaat. Ds. Postma is nie lank daarna na Winburg beroep, maar hy het nie die beroep opgevolg nie.

Ds. Postma het selfs na die stigting van die Gereformeerde Kerke op goeie voet met ds. Murray gebly. Hy het een Sondag (Pinkster 1859) in ds. Murray se gemeente in Bloemfontein gepreek. In die *Joernaal* lees mens dat ds. Murray "zeer vriendelijk en liefderijk jegens" ds. Postma was.

Ds. Postma het tydens sy reise ook die bekende sendeling, eerwaarde Robbert Moffat, ontmoet. Hy was reeds 'n bejaarde man toe hy met hom kennis gemaak het. Nog 'n bekende geestelike uit die Suid-Afrikaanse geskiedenis waarvan melding gemaak word in die *Joernaal*, was eerwaarde Erasmus Smit.

Ds. Postma het kort na sy aankoms aan die suidpunt van Afrika met die meeste leiers in die gebied kennis gemaak. Hy is deurgaans goed ontvang. Telkens is melding gemaak dat daar groot dankbaarheid is oor sy koms.

Die *Joernaal* (en *Memoriaal*) bied 'n mens 'n kykie in die hart van 'n man wat deur sy hele lewe gepoog het om alleen aan God gehoorsaam te wees. Uit sy persoonlike aantekeninge is dit duidelik dat die Here 'n man met besondere gawes aan ons kerkverband gestuur het. Sy hele lewensingesteldheid word miskien die beste weergegee deur die laaste aantekening in sy *Memoriaal*. Die aantekening gee die teks wat hy gebruik het om sy vyftigste jaar in die bediening te herdenk. Die teks was Psalm 115 : 1 “Nie aan ons, o Here, nie aan ons nie, maar aan u Naam gee eer, om u goedertierenheid, om u trou ontwil.”

Edmond de Beer

© 2016

www.christelikemedia.org